

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра соціології та політології

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Соціально-політичні студії»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2020

Харків 2022

Силабус навчальної дисципліни «Соціально-політичні студії» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2022. 17 с.

Розробники:

Требін Михайло Петрович – доктор філософських наук, професор; Клімова Галина Павлівна – професорка кафедри соціології та політології, докторка філософських наук, професорка; Герасіна Людмила Миколаївна – професорка кафедри соціології та політології, докторка соціологічних наук, професорка; Панфілов Олександр Юрійович – професор кафедри соціології та політології, доктор філософських наук, професор; Воднік Валентина Давидівна – доцентка кафедри соціології та політології, кандидатка філософських наук, доцентка; Волянська Олена Володимирівна – доцентка кафедри соціології та політології, кандидатка соціологічних наук, доцентка; Підкуркова Ірина Валеріївна – доцентка кафедри соціології та політології, кандидатка соціологічних наук, доцентка; Погрібна Вікторія Леонідівна – професорка кафедри соціології та політології, докторка соціологічних наук, професорка; Поліщук Ігор Олексійович – професор кафедри соціології та політології, доктор політичних наук, професор; Сахань Олена Миколаївна – доцентка кафедри соціології та політології, кандидатка соціологічних наук, доцентка.

Затверджено на засіданні кафедри соціології та політології
(протокол № 1 від 1 вересня 2020 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на
засіданні кафедри соціології та політології
(протокол № 1 від 30 серпня 2021 р.)
(протокол № 11 від 14 червня 2022 р.)

Завідувач кафедри _____ М.П. Требін, доктор філософських
наук, професор

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Соціально-політичні студії
Вид навчальної дисципліни	Обов'язкова
Викладач	Требін Михайло Петрович, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри.
Контактний телефон	057-70-49-238 (служ.)
E-mail	m.p.trebin@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.
Викладач	Герасіна Людмила Миколаївна, докторка соціологічних наук, професорка, професорка кафедри.
Контактний телефон	057-70-49-238 (служ.)
E-mail	l.m.Herasina@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.
Викладач	Воднік Валентина Давидівна – доцентка кафедри соціології та політології, кандидатка філософських наук, доцентка;
Контактний телефон	057-70-49-238 (служ.)
E-mail	v.d.vodnik@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.
Викладач	Волянська Олена Володимирівна – доцентка кафедри соціології та політології, кандидатка соціологічних наук, доцентка
Контактний телефон	057-70-49-238 (служ.)
E-mail	o.v.volyanska@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.
Викладач	Клімова Галина Павлівна – професорка кафедри соціології та політології, докторка філософських наук, професорка
Контактний телефон	057-70-49-238 (служ.)
E-mail	g.p.klimova@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.
Викладач	Підкуркова Ірина Валеріївна – доцентка кафедри соціології та політології, кандидатка соціологічних наук, доцентка
Контактний телефон	057-70-49-238 (служ.)
E-mail	i.v.pidkurkova@nlu.edu.ua

Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.
Викладач	Погрібна Вікторія Леонідівна – професорка кафедри соціології та політології, докторка соціологічних наук, професорка
Контактний телефон	057-70-49-238 (служ.)
E-mail	v.l.pogribna@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.
Викладач	Панфілов Олександр Юрійович – професор кафедри соціології та політології, доктор філософських наук, професор
Контактний телефон	057-70-49-238 (служ.)
E-mail	o.yu.panfilov@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.
Викладач	Поліщук Ігор Олексійович – професор кафедри соціології та політології, доктор політичних наук, професор
Контактний телефон	057-70-49-238 (служ.)
E-mail	i.o.polischuk@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.
Викладач	Сахань Олена Миколаївна – доцентка кафедри соціології та політології, кандидатка соціологічних наук
Контактний телефон	057-70-49-238 (служ.)
E-mail	o.m.sahan@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.

Анотація навчальної дисципліни

Досліджуються закономірності функціонування та розвитку соціально-політичної сфери суспільства, формування парадигм сучасної вітчизняної та зарубіжної соціально-політичної думки. Аналізується суспільство як соціальна система, розкриваються його типи та ознаки, основні підструктури. Розглядається соціальний інститут як феномен суспільного життя, його загальні ознаки, структурні елементи, функції, різноманіття видів.

Вивчається влада й політика як явища цивілізації та об'єкти соціально-політичного аналізу. Досліджуються політичні режими: їх сутність,

різновиди та ознаки, критерії оцінки, феномени лідерства та елітизму в суспільстві.

Розкриваються сутність і загальні ознаки соціальних відхилень, форми девіантної поведінки. Досліджуються громадська думка як соціальний інститут, різноманітні соціальні технології. Розглянуто соціальний та політичний процеси як складові суспільного розвитку. Визначаються глобальні проблеми сучасності, геополітичні виклики ХХІ ст.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти цілісної системи знань, умінь, навичок та інших компетентностей щодо аналізу соціально-політичних реалій, діяльності соціально-політичних інститутів, цінностей політичної культури, що має сприяти у майбутніх правників здатності раціонально й критично оцінювати соціально-політичні феномени та робити усвідомлений політичний вибір.

Завдання:

– теоретична та практична підготовка майбутніх фахівців у галузі права з актуальних питань розвитку суспільства та функціонування його соціальної й політичної сфер;

– формування у студентів навичок аналізу, раціонального та критичного оцінювання соціально-політичних подій та явищ;

– розвиток у студентів умінь грамотно й точно формулювати та висловлювати свої позиції щодо механізмів функціонування соціополітичних систем, зміни політичних режимів та сутності світової політики в епоху глобалізації.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Українська культура», «Економічна теорія», «Історія держави і права України», «Логіка», «Філософія», «Історія держави і права зарубіжних країн».

Кореквізити: «Конституційне право України», «Адміністративне право», «Державне будівництво та місцеве самоврядування».

Постреквізити: «Адміністративне право», «Цивільне право», «Міжнародне право», «Право Європейського Союзу», «Екологічне право», «Державне (конституційне) право зарубіжних країн».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН 1. Аналізувати природу та зміст соціальних та політичних процесів.

РН 2. Демонструвати знання та розуміння основних понять та категорій соціології та політології та методології соціологічних та політологічних досліджень.

РН 3. Аналізувати діяльність основних соціальних і політичних інститутів суспільства, прогнозувати шляхи їх подальшого розвитку.

РН 4. Організовувати та проводити аналітичну експертизу діяльності суб'єктів влади.

РН 5. Збирати й аналізувати інформацію з національних і міжнародних джерел стосовно рішень інститутів влади.

РН6. Аналізувати агентів та умови політико-правової соціалізації представників різних соціальних груп в різні історичні періоди та на різних стадіях соціалізації.

РН 7. Визначити шляхи формування політико-правової культури залежно від різних базових умов соціально-політичного розвитку держави.

РН 8. Демонструвати здатність приймати вмотивовані рішення в професійній діяльності на основі використання знань щодо сутності феномену політичного лідерства, способів формування, розвитку та

реалізації соціальних якостей політичних лідерів.

РН 9. Визначати інтереси соціальних суб'єктів у політичних відносинах та оцінювати мотиви політико-правової поведінки людей.

РН 10. Виявляти причини та наслідки девіантної поведінки осіб в політико-правовому полі та пропонувати способи її корекції.

РН 11. Розкривати проблеми у правовому регулюванні соціальних відхилень і пропонувати способи їх вирішення з використанням наявних теоретичних і прикладних знань відповідно до принципів захисту прав людини та її основоположних свобод.

РН 12. Розкривати сутність і природу громадської думки, використовувати результати дослідження громадської думки для прийняття політико-правових рішень.

РН 13. Узагальнювати інформацію для аналізу та кваліфікації соціально-політичних процесів макро- і мікрорівня (глобальних, регіональних, національних, соціетальних, локальних тощо).

РН 14. Аналізувати сутність та зміст світових політичних процесів та правові наслідки міжнародних відносин.

Види навчальних занять та самостійна робота для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Соціально-політичні студії як навчальна дисципліна	Соціально-політичні студії як навчальна дисципліна	6
2	Суспільство у соціально-політичному дискурсі	Суспільство як соціальна система	8
		Підструктури соціальної структури суспільства	
3	Інститути суспільства	Інститути суспільства	6
4	Влада як суспільно-політичний феномен.	Влада як суспільно-політичний феномен	10
	Дисперсія влади та політичні режими	Дисперсія влади та політичні режими	
5	Особистість як об'єкт соціологічного аналізу	Особистість в соціологічному дискурсі.	12

	Політичне лідерство і політична еліта	Феномен політичної еліти. Політичне лідерство. Політична культура	
6	Соціальні відхилення	Соціальні відхилення	7
7	Громадська думка і соціально-політичні технології	Громадська думка і соціально-політичні технології	8
8	Соціальні та політичні процеси	Соціальні та політичні процеси	7
9	Світова політика	Світова політика	8

Види навчальних занять і самостійна робота для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

№ п/п	Теми лекцій	Теми практичних занять	Самостійна робота (в годинах)
1	Соціально-політичні студії як навчальна дисципліна		110
2		Суспільство у соціально-політичному дискурсі	
3	Влада і політика		
4		Особистість в політичному просторі.	
5	Світова політика		

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів сприяє найглибшому оволодінню предметом навчальної дисципліни, розширенню ерудиції, формуванню навичок дослідницької роботи; має органічно поєднувати та стимулювати творчий пошук і фахове мислення.

Самостійна робота здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, пошукових досліджень конкретно-соціологічних даних щодо соціально-політичних явищ і процесів у сучасній Україні;
- робота над проблемними «кейсами»;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка статей і тез виступів на науково-практичній конференції;
- підготовка презентацій в ході вивчення навчального курсу;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;

– підготовка «сценарного» проекту ділової гри (з конкретної теми) із подальшою її реалізацією в аудиторії;

– проходження он-лайн курсів, лекцій, вебінарів з соціально-політичних студій;

– підготовка до семінарських занять, колоквиумів та заліку.

Завдання й методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у методичних матеріалах для самостійної роботи та семінарських занять з навчальної дисципліни «Соціально-політичні студії» для студентів I та II курсів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право», галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 293 «Міжнародне право».

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Про політичні партії в Україні: Закон України від 05.04.2001 №2365-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2365-14#Text>
2. Виборчий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>
3. Про інформацію: Закон України від 02.10.92 № 2658-XII URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
4. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 №4572-VI URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>
5. Про засади внутрішньої та зовнішньої політики: Закон України від 01.07. 2010 р. № 2411-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>.
6. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
7. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення громадських слухань щодо врахування громадських

інтересів під час розроблення проектів містобудівної документації на місцевому рівні» від 25 травня 2011 р. № 555. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-2011-%D0%BF#Text>

8. Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>

Література

Основна література

1. Баранівський В.Ф. Політологія: Підручник. Київ: Національна академія управління, 2016. 235 с.
2. Гелей С. Д., Рутар С. М. Політологія: навч. посіб. 9-те вид., перероб. і допов. Львів: Вид-во Львівської комерційної академії, 2015. 370 с.
3. Гольцов А. Г. Геополітика та політична географія. Підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 416 с.
4. Лукашевич М. П., Туленков М. В. Соціологія: загальний курс: навч. посіб. Київ: Каравела, 2011. 408 с.
5. Муляр В. І. Політологія: навч. посіб. 4-те вид., перероб. і допов. Житомир: ЖДТУ, 2014. 335 с.
6. Пірен М. І. Загальна соціологія: підруч. для студентів ВНЗ. Київ: Персонал, 2014. 477 с.
7. Політологічний енциклопедичний словник / [уклад.: Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна, І. О. Поліщук та ін.]; за ред. М. П. Требіна. Харків: Право, 2015. 816 с.
8. Політологія: підручник / [М. П. Требін, Л. М. Герасіна, І. О. Поліщук та ін.]; за ред. М. П. Требіна. Харків: Право, 2013. 416 с.
9. Політологія: підручник / [М. П. Требін, Л. М. Герасіна, І. О. Поліщук, О. М. Сахань та ін.]; за ред. М. П. Требіна. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2018. 462 с.

10. Сокурянська Л.Г. Вступ до соціології: навч. посіб. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. 206 с.
11. Соціологія: навч. посіб. / за ред. С. О. Макеєва. 5-те вид., перероб. і доп. Київ: Товариство «Знання», КОО, 2012. 566 с.
12. Соціологія: підручник / [М. П. Требін, В. Д. Воднік, Г. П. Клімова та ін.]; за ред. М. П. Требіна. Харків: Право, 2010. 224 с.
13. Соціологія: підручник / [Ю. Ф. Пачковський, Н. В. Коваліско, І. В. Городняк та ін.]; за ред. д-ра соціол. наук, проф. Ю. Ф. Пачковського. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 418 с.
14. Соціологія: терміни і поняття. Навчальний енциклопедичний словник-довідник / за заг. ред. В.М. Пічі [Н.В. Коваліско, Ю.Ф. Пачковський, О.І. Пташник-Середюк та ін.]. Львів: «Новий світ-2000», 2018. 658 с.
15. Соціологія права: енциклопедичний словник / Л. М. Герасіна, О.Ю. Панфілов, В.Л. Погрібна та ін.; за ред. М.П. Требіна. Харків: Право, 2020. 984 с.
16. Требін М. П. Соціально-політичні студії: навч. посіб. Харків: Право, 2017. 696 с.
17. Требін М. П. Соціально-політичні студії: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2018. 544 с.
18. Требін М. П. Соціально-політичні студії: посіб. для підгот. до іспиту. Харків: Право, 2019. 138 с.

Додаткова література

1. Воднік В. Д. Проблеми профілактики алкоголізму в умовах побудови громадянського суспільства в Україні. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2014. №3 (22). С. 239–255.
2. Волянська О.В. Проблема агресивної поведінки підлітків: фактори та механізми соціалізації. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2016. № 3(30). С. 117–134.

3. Герасіна Л. М. Наративи міжнародної конфліктності – глобальна турбулентність або деструкції світової системи? *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: Політологія.* 2020. № 2(45). С. 8–24.
4. Герасіна Л.М., Требін М.П. «Злами світосистеми»: глобальні зрушення та гібридні виклики. *Вісник Національного юридичного ун-ту імені Ярослава Мудрого. Серія: Соціологія.* 2020. № 4(47). С. 72-94.
5. Громадянське суспільство: політичні та соціально-правові проблеми розвитку: монографія / [Г. Ю. Васильєв, В. Д. Воднік, О. В. Волянська та ін.]; за ред. проф. М. П. Требіна. Харків: Право, 2013. 536 с.
6. Історія політичної думки: підручник /за заг. ред. Хоми Н. М. [І. В. Алексеєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. Львів: «Новий Світ-2000», 2016. 1000 с.
7. Іванець Т. М. Соціологія міжнародних відносин : навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2021. 232 с.
8. Історія української соціологічної думки: навчальна біографічна енциклопедія / За наук. ред. В.М. Пічі [В.М. Онищук, Ю.Ф. Пачковський, Н.М. Цимбалюк та ін.]. Львів : «Новий Світ – 2000», 2020. 336 с.
9. Клімова Г.П. Концептуальні підходи до аналізу поняття «Держава». *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія.* 2015. № 2(26). С. 161–169.
10. Клімова Г.П. Феномен політичної культури:теоретико-методологічний дискурс. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: Політологія.* 2020. № 2. С.56-71.
11. Клімова Г.П. Інтернаціоналізація вищої освіти в умовах глобальних викликів. *Вісник Національного університету імені Ярослава Мудрого Серія: Філософія, філософія права, Соціологія, Політологія.* 2021. №1 . С. 185-205.
12. Міжнародна інформація: навч. посіб. / М.П. Требін, І.О. Поліщук, Н.П. Осипова та ін.; за ред. М.П. Требіна. Харків: Право, 2014. 336 с.
13. Новітня політична лексика (неологізми, okazіоналізми та інші новотвори) / [І. Я. Вдовичин, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.]; за заг. ред. Н. М. Хоми. Львів: Новий Світ-2000, 2015. 492 с.
14. Панфілов О., Савченко О. Соціологічний аспект у змісті сучасної гібридної війни. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія.* 2022. №1(52). С.210-222.
15. Парсонс Т. Соціальна структура і особистість: [зб. творів] / пер. з англ. В. Верлоки і В. Кебуладзе. Київ: Дух і літера, 2011. 337 с.
16. Погрібна В. Л. Криза ідентичності і глобалізація суспільства: питання чи відповіді? *Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія.* 2014. № 1(15). С. 240–248.

17. Політико-правова ментальність українського соціуму в умовах європейської інтеграції: монографія / [О.О. Безрук, В.С. Бліхар, Л.М. Герасіна та ін.]; за ред. М. П. Требіна. Харків: Право, 2019. 744 с.
18. Політична енциклопедія / редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. Київ: Парламентське видавництво, 2011. 808 с.
19. Політологія: енциклопедичний словник / [В.М. Денисенко, Л.Я. Угрин, Н.М. Хома]; за ред. д-ра філос. наук, проф. В.П. Мельника. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 406 с.
20. Політологія: навчальний енциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ I-IV рівнів акредитації / [В. М. Денисенко, О. М. Сорба, Л. Я. Угрин та ін.]; за наук. ред. д-ра політ. н. Н.М.Хоми. 2-ге видання, стереотипне. Львів: «Новий Світ – 2000», 2015. 779 с.
21. Поліщук І.О., Чигрінов В.І. Політико-культурний фактор в електоральному процесі постсоціалістичних суспільств: монографія. Харків: ХІБМ, 2015. 429 с.
22. Поліщук І.О. Геополітична роль України. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія.* 2022. № 1(52). С.169-177.
23. Правова і політична культура українського соціуму за умов модернізації політико-правового життя: монографія / О.О. Безрук, Л.М. Герасіна, І.В. Головка та ін.; за ред. М. П. Требіна. Харків: Право, 2016. 560 с.
24. Сахань О. М. Проблеми політичної модернізації за сучасних умов розвитку української держави. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія.* 2015. № 3. С.274–277.
25. Соціально-гуманітарна сфера України в сучасних дискурсах: монографія; за заг. ред. проф. О. Ю. Панфілова. Харків: ХІФ КНТЕУ, Видавець О. А. Мирошніченко, 2019. 284 с.
26. Сучасна політична лексика: енциклопед. словник-довідник / [І.Я. Вдовичин, Л.Я. Угрин, Г.В. Шипунов та ін.]; за наук. ред. Хоми Н.М. Львів: «Новий Світ-2000», 2015. 396 с.
27. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика: *навч. посіб.* / [М. П. Требін, Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна та ін.]; за ред. М. П. Требіна. Харків: Право, 2016. 540 с.
28. Теорія політики: підручник / Денісенко В.М., Бліхар В.С., Требін М.П., Угрин Л.Я. та ін. Львів: Ліга-Прес, 2015. 668 с.
29. Требін М.П., Панфілов О. Ю. Сучасні тенденції застосування сили в міжнародних відносинах. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: філософія, філософія права, політологія, соціологія.* 2021. № 2 (49). С. 119-138.
30. Требін М.П., Чернишова Т.О. Боротьба за свідомість людей в епоху постправди. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: філософія, філософія права, політологія, соціологія.* 2021. № 3 (50). С. 153-171.

31. Українське суспільство в умовах глобальних змін: цивілізаційний вимір. Монографія; за заг. ред. проф. О. Ю. Панфілова. Харків: ВД «Інжек», 2015. 240 с.

32. Herasina L.M. Concept and tendencies to the development of the world political process. *Вісник Національного ун-ту «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Політологія.* 2018. № 2 (37). С. 8–17.

33. Pohribna V. L. The role of social capital in professional socialization of personality. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: філософія, філософія права, політологія, соціологія.* 2022. № 1 (52). С.223-234.

34. Savchuk O., Liubchych A., Klimova G. Innovative development of clusters and technoparks as a form of implementing investment economy model. *International Journal of Innovative Science, Engineering & Technology.* 2021. Vol. 8, Issue 1. P. 1-11.

35. Trebin M.P. Public consciousness under the influence of manipulative technologies. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філософські науки.* 2021. Вип. 2 (90). С. 113-125.

36. Trebin M.P., Chernyshova T.O. Linguistic analysis of Ukrainian President Volodymyr Zelensky's political rhetoric: strategies & tactics. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: філософія, філософія права, політологія, соціологія.* 2022. № 1(52). С. 193-209.

37. Vodnik V. D., Klimova G. P., Pidkurkova I. V. Sociological methods of research of juvenile delinquency. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: філософія, філософія права, політологія, соціологія.* 2021. № 3 (50). С.232-254.

Інтернет-ресурси:

Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. URL: <http://www.idss.org.ua/>

Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України. URL: <http://www.ipiend.gov.ua/?mid=7>

Інститут соціології НАН України. URL: <https://i-soc.com.ua/>

Інститут трансформації суспільства. URL: <http://www.soskin.kiev.ua>

Київський міжнародний інститут соціології. URL: <http://www.kiis.com.ua/>

Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові

України. URL: <https://niss.gov.ua/>

Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Представництво ООН в Києві. URL: <http://www.un.org.ua/>

СЕНМК

Стандартизований навчально-методичний комплекс кафедри соціології та політології (бібліотека НЮУ імені Ярослава Мудрого) URL: http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=161:kafedra-socziologii-ta-politologii&Itemid=151

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції й семінарські заняття; систематично та активно працювати на них; надавати повну відповідь на питання; аналізувати теорії й концепти з соціально-політичних студій та їх сучасну ефективність; обґрунтувати власну точку зору при обговоренні доповідей; переконливо наводити аргументацію при розв'язанні завдань; якісно виконувати письмові й практичні завдання, контрольні та самостійні роботи. Семінарські заняття, пропущені за поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Студентам *рекомендується*: брати участь у наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, написанні наукових тез, проходити додаткові он-лайн заняття чи курси.

Обов'язковою вимогою є дотримання студентами норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf). Викладач звертає увагу на дотримання політики недопущення плагіату. Через порушення правил щодо недопущення плагіату або самостійності написання роботи може бути прийняте рішення про анулювання оцінки за роботу.

Викладач *враховує* інші навчальні та наукові здобутки студента, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Присутність на лекційних та семінарах – обов’язкова. Протягом усіх занять студенти мають право ставити викладачеві запитання з відповідної теми і запрошуються брати активну участь у дискусії. Під час аудиторних занять рекомендується використовувати гаджети лише у навчальних цілях (перегляд презентації лекції, ведення конспектів, відстеження потрібної інформації). У разі нагальної потреби можна виходити з аудиторії, але не заважаючи при цьому викладачеві та іншим студентам.

Контрольні заходи результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Соціально-політичні студії» передбачає проведення поточного й підсумкового контролю, та здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань здобувачів освіти включає:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу дисципліни на семінарських заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування; виконання тестових завдань; розв’язання кейс-проблем або практичних задач; виконання проблемних завдань згідно «аналітичної матриці»; захист есе чи реферату за ініціативи студента; проведення колоквиуму тощо. У ході семінарських занять студент може отримати оцінку за чотирьохбальною шкалою (0, 3, 4, 5); відповідно – за кожен із трьох модулів дисципліни – нараховується максимально **30** балів; вони включається до підсумкової оцінки знань.

Протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка доповідей до дискусій наукового гуртка студентів; написання тез на наукові конференції та статей у збірки; проходження онлайн курсів і вебінарів з соціально-політичних студій; написання соціологічних чи політологічних есе, рефератів; розробка проекту досліджень з вузької тематики із подальшою презентацією; бібліографія до окремих тем і реферування додаткової літератури; складання тезауруса з соціально-політичних студій тощо). Робота є самостійною та

індивідуальною, а отже співавторство студентів та інші форми надання допомоги не допускаються. При виконанні самостійної роботи студент зобов'язаний додержуватися правил щодо академічної доброчесності та принципового недопущення плагіату. Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 10.

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34